

GJENDJA ME GRIPIN NË REPUBLIKËN E MAQEDONISË SË VERIUT,
SEZONI 2023/2024
(java e trembëdhjetë, deri më 31.03.2024)

TË DHËNA JAVORE

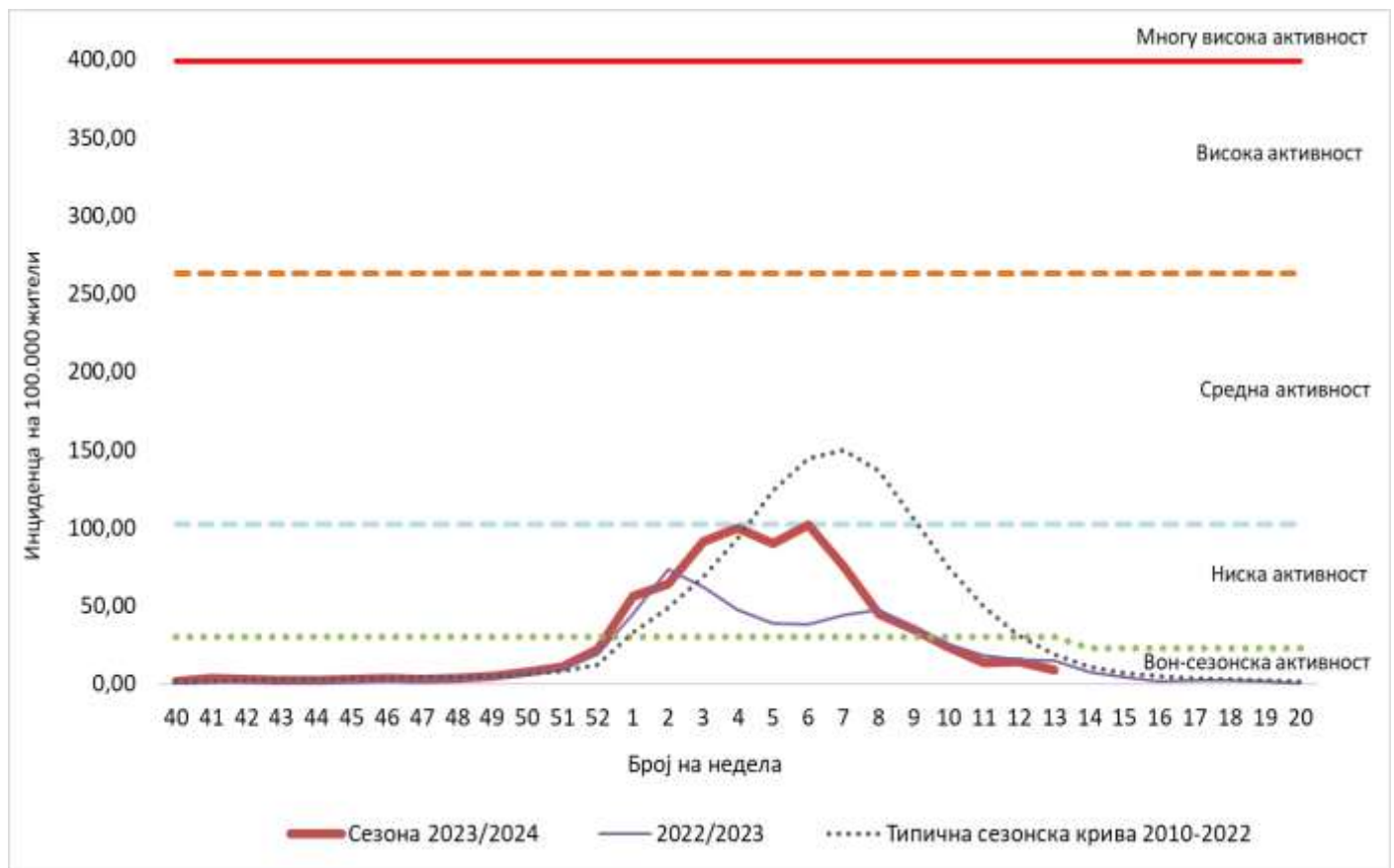
Gjatë javës së trembëdhjetë të vitit 2024 (nga 25-31.03.2024), në Republikën e Maqedonisë së Veriut janë raportuar 163 ($I=8,9/100.000$) të prekur nga grip/sëmundjet e ngjashme me gripin, që është për 38,5% më pak krahasuar me javën e kaluar ($n=265$).

Krahasuar me javën e njëjtë të sezonit të kaluar ($n=277$) është regjistruar një rënie prej 41,2%, ndërsa në raport me modelin për 13 sezonet e fundit ($n=342$) është regjistruar një rënie prej 52,4%. (*Grafiku 1*)

Gjatë javës së trembëdhjetë të vitit 2024, pranë laboratorit të virologjisë të ISHPRMV kanë arritur 37 materiale për analiza laboratorike për gripin, paralelisht të analizuara edhe për grip edhe për COVID-19. 5 raste kanë rezultuar pozitive me Influenza B/Victoria.

Incidenca e raportuar është nën kufirin javor të aktivitetit sezonal të virusit të gripit ($I=30,6/100.000$) (*Grafiku 1*).

***Grafiku 1.** Intensiteti dhe shpërndarja javore e të sëmurëve me grip/sëmundje të ngjashme me gripin sipas lakores epidemiologjike të pritur 2010-2023, sezoni 2022/2023 dhe sezoni 2023/2024*

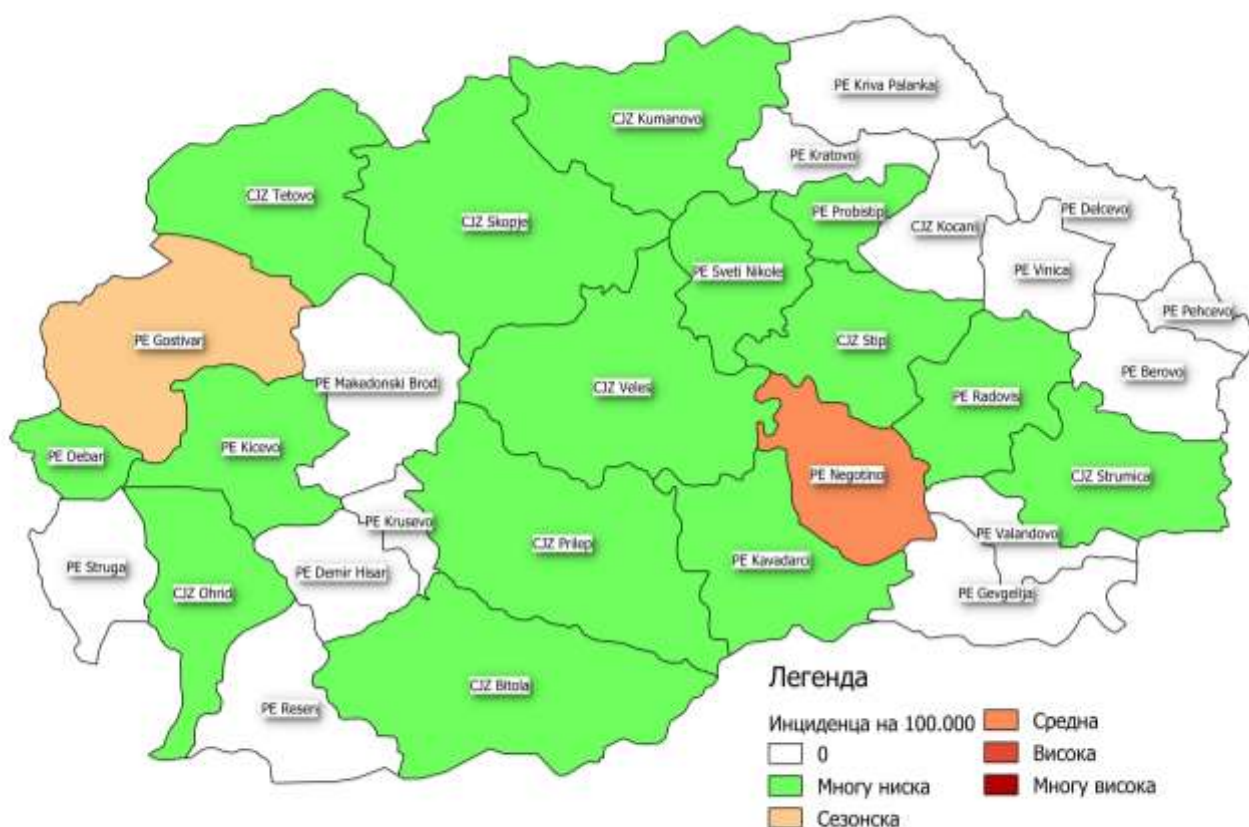

Sa i përket moshës, tek grupmosha 15-64 janë regjistruar 111 persona, nga 0-4 vjet –9, tek grupmosha nga 5-14 – 31 dhe tek grupmosha mbi 65 vjet 12 persona. Incidencë më e lartë (14,4/100.000) është regjistruar tek grupmosha nga 5-14 vjet.

Të sëmurët e kësaj jave janë raportuar nga 17 QShP/NjR: Gostivar – 35, Negotinë – 25, Manastir dhe Shkup –22, ndërsa në të tjerat numri i rasteve të raportuara është më pak se 20.

Nga njësitë e raportimit që kanë raportuar raste gjatë kësaj jave në 15 është regjistruar aktivitet shumë i ulët i virusit të gripit, në 1 është regjistruar aktivitet sezonal i virusit të gripit, në 1 mesatar (*Hartogrami 1*).

Hartogrami 1. Niveli i aktivitetit të gripit sipas incidencës në 100.000 banorë, jave e trembëdhjetë 2024

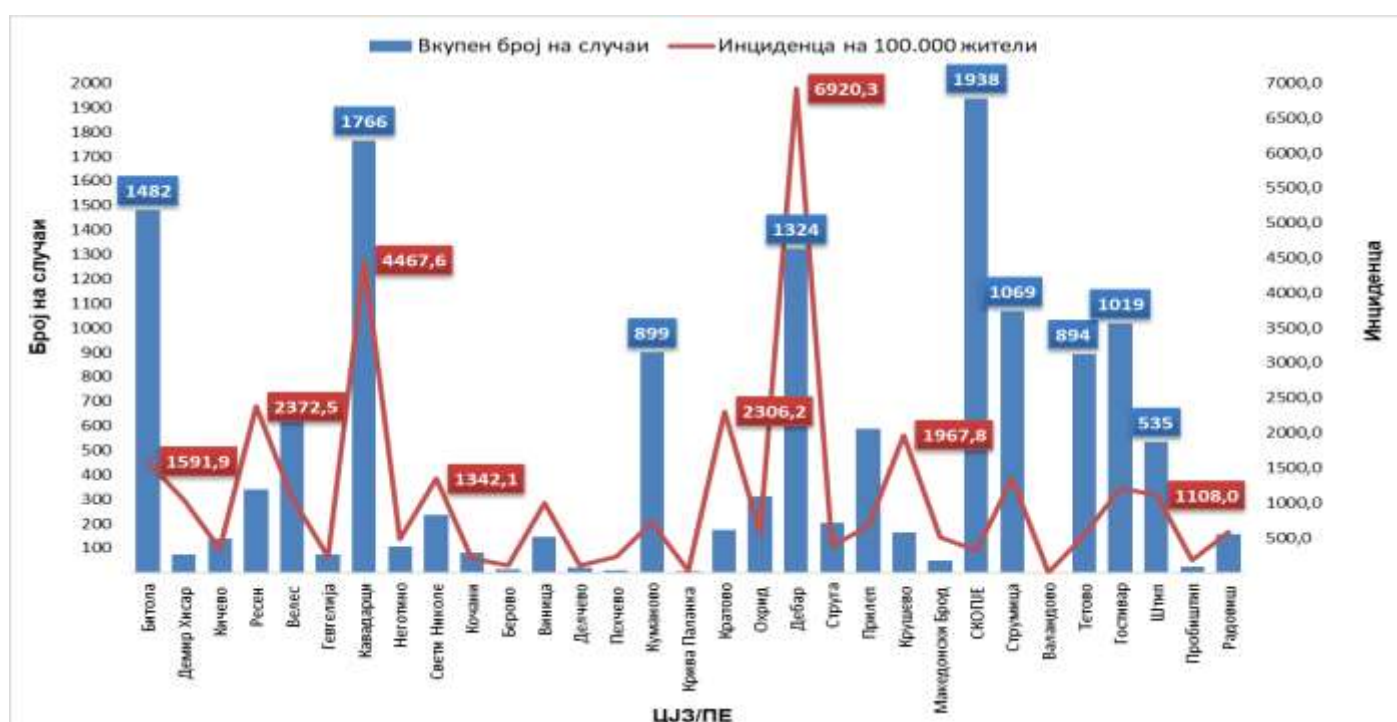
MBIKËQYRJA EPIDEMIOLOGJIKE - Të dhëna kumulative

Gjatë sezonit 2023/2024 numri i përgjithshëm i rasteve me grip/sëmundje të ngjashme me gripin është 14.490 ($I=788,9/100.000$).

Krahasuar me periudhën e njëjtë të sezonit të kaluar ($n=10.216$) numri i rasteve të regjistruara është rritur për 41,8%, ndërsa krahasuar me modelin e 13 viteve të fundit ($n=20.881$) është regjistruar një rënie prej 30,6%.

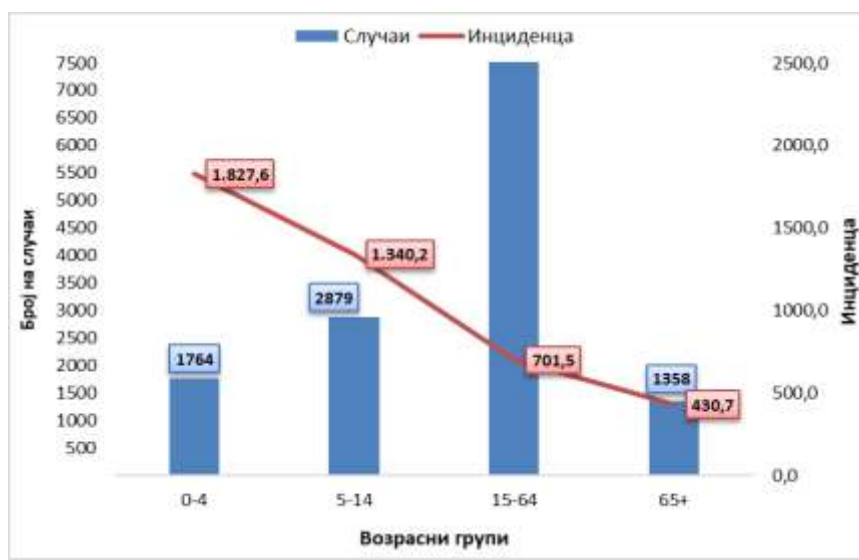
Raste janë raportuar nga gjithsej 31 QShP/NjR. Numër më i madh i të sëmurëve ($n=1.938$) është regjistruar në QSHP Shkup ndërsa incidencë më e lartë kumulative ($6.920,3/100.000$) është regjistruar në Dibër.

Grafiku 2. Shpërndarja sipas QShP/NjR dhe incidenca në 100.000 banorë, sezoni 2023/2024

Sa i përket shpërndarjes së rasteve sipas grupmoshës, numër më i madh i të sëmurëve janë regjistruar në grupmoshën e cila përfshin pjesën më të madhe të popullatës (15-64 vjet) – 8.489 (58,6%), ndërsa incidencë më e lartë ($1.827,6/100.000$) është regjistruar tek fëmijët në moshë nga 0-4 vjet ($n=1.764$).

Grafiku 3. Shpërndarja sipas grupmoshës dhe incidenca në 100.000 banorë, sezoni 2023/2024

Shpërndarja e rasteve të gripit sipas muajve:

- tetor – 196 raste ose 1,4%
- nëntor – 268 raste ose 1,8%
- dhjetor – 829 raste ose 5,7%
- janar – 5.176 raste ose 39,4%
- shkurt – 6.373 raste ose 44,0%
- mars – 1.108 raste ose 7,6%.

Grafiku 4. Shpërndarja sipas muajve, sezoni 2023/2024

Deri më tani gjatë këtij sezoni janë regjistruar 14 raste të vdekjes si pasojë e gripit, nga Shtipi, Velesi, Kumanova, Negotina, Gostivari, Demir Hisari dhe Shkupi, 7 të grupmoshës nga 15-64 dhe 7 mbi 65 vjet, të gjithë të hospitalizuar dhe të pavaksinuar kundër gripit sezonal, 12 prej tyre me komorbiditete. Tek 11 raste është vërtetuar Influenza A(H1)pdm09, tek 2 Influenza A – e pasubtipizuar, ndërsa tek 1 Influenza B/Victoria.

MBIKËQYRJA VIROLOGJIKE (mbikëqyrja rutinore) – Të dhëna kumulative

Nga fillimi i sezonit 2023/2024, deri në javën e trembëdhjetë, pranë laboratorit të virologjisë në ISHPRMV kanë arritur 976 materiale nga institucionet shëndetësore për testim për prani të virusit të gripit, nga mbikëqyrja rutinore.

Të gjitha materialet e pranuar janë testuar për prani të virusit të gripit dhe SARS-CoV-2, me ç'rast janë detektuar 154 raste pozitive, 118 Influenza A(H1)pdm09, 12 Influenza A(H3) dhe 11 Influenza A – e pasubtipizuar, 12 Influenza B/Victoria dhe 1 Influenza B –linjë e papërcaktuar. Janë regjistruar edhe 20 raste pozitive me SARS-CoV-2.

Janë regjistruar 29 raste me Virus Respirator Sincicial (RSV).

MBIKËQYRJA SENTINEL NDAJ SARI (Infeksioneve Respiratore Akute Serioze)

Mbikëqyrja sentinel zbatohet si shtesë e sistemit të rregullt të mbikëqyrjes ndaj gripit dhe COVID-19 në Republikën e Maqedonisë së Veriut, me qëllim që të fitohet informacion më i detajuar për incidencën, intensitetin, llojin e viruseve që qarkullojnë dhe për implementimin në kohë të masave preventive.

Definicioni për rast SARI sipas të cilës zbatohet mbikëqyrja është e harmonizuar me definicionin e rastit nga OBSH-ja që nga viti 2014.

Në vendet sentinel gjatë javës së trembëdhjetë janë raportuar gjithsej 35 raste SARI, nga vendet sentinel SARI në Shkup dhe në Shtip. Numri më i madh i rasteve SARI është raportuar nga KSIGJF (n=11; 31,4%). Ndërsa sa i përket moshës, numri më i madh i rasteve SARI (n=10; 28,6%) janë raportuar në mesin e grupmoshës 5-14 vjet.

Gjatë kësaj jave numri i përgjithshëm i pranimeve në vendet sentinel është 213, me 2 raste në kujdesin intensiv. Nga të gjitha pranimet, 16,4% i përkasin SARI. Ngarkesë më e madhe prej 44,4% vihet re tek grupmosha 5-14 vjet.

Kumulativisht gjatë javës së trembëdhjetë për analizë laboratorike kanë arritur 31 materiale nga rastet e raportuara SARI, paralelisht të testuara edhe për virusin e gripit, virusin sincicial respirator edhe për COVID-19. Në mostrat e analizuara në 5 mostra është vërtetuar Influenza B/Victoria dhe në 1 Influenza B – e papërcaktuar. Në 1 është vërtetuar COVID-19, 24 mostra janë testuar për virusin sincicial respirator, pa raste pozitive.

Kumulativisht, nga të gjitha vendet sentinel, janë raportuar gjithsej 1.066 raste SARI. Numri më i madh i rasteve SARI (n=337; 31,6%) janë raportuar nga Klinika e sëmundjeve të fëmijëve Shkup. Sa i përket shpërndarjes së rasteve sipas grupmoshës, numri më i madh i rasteve SARI është regjistruar tek grupmosha 0-4 vjet (n=462; 43,3%).

Kumulativisht numri i përgjithshëm i pranimeve në vendet sentinel është 5.153, nga të cilët 54 persona janë në kujdes intensiv. Nga të gjitha pranimet, 20,7% janë si pasojë e SARI. Ngarkesë më e madhe prej 38,1% vihet re tek grupmosha mbi 65 vjet.

Janë regjistruar edhe 14 raste të vdekjes, që i përkasin grupmoshës 30-64 vjet dhe mbi 65 vjet, me komorbiditete me Influenza A(H1)pdm09, Influenza A e pasubtipizuar dhe Influenza B/Victoria, ndërsa një me SARS-CoV-2.

Kumulativisht, për testim laboratorik janë dorëzuar 655 materiale nga rastet e raportuara SARI. Në 79 mostra është vërtetuar Influenza A(H1) pdm09, në 21 Influenza B/Victoria, në 18 Influenza A(H3), në 6 Influenza A – e pasubtipizuar dhe në 3 mostra Influenza B – linja e papërcaktuar. Janë regjistruar 38 raste pozitive me COVID-19.

Nga mostrat SARI, 484 u testuan për virusin respirator sincicial (RSV), nga të cilët 116 rezultuan pozitivë.

Adenovirusi u zbulua në 5 mostra dhe Enterovirus në një. Në 2 mostra është vërtetuar prania e njëkohshme e virusit sincicial respirator (RSV) dhe adenovirusit. Në 3 mostra është vërtetuar prania e njëkohshme e Influenza A(H1)pdm09 dhe SARS-CoV-2.

MBIKËQYRJA VIROLOGJIKE – të dhëna kumulative

Nga fillimi i sezonit 2023/2024, deri në javën e trembëdhjetë të vitit 2024, pranë laboratorit të virologjisë në ISHP kanë arritur 1.565 materiale, që janë testuar për prani të virusit të influencës dhe SARS-CoV-2.

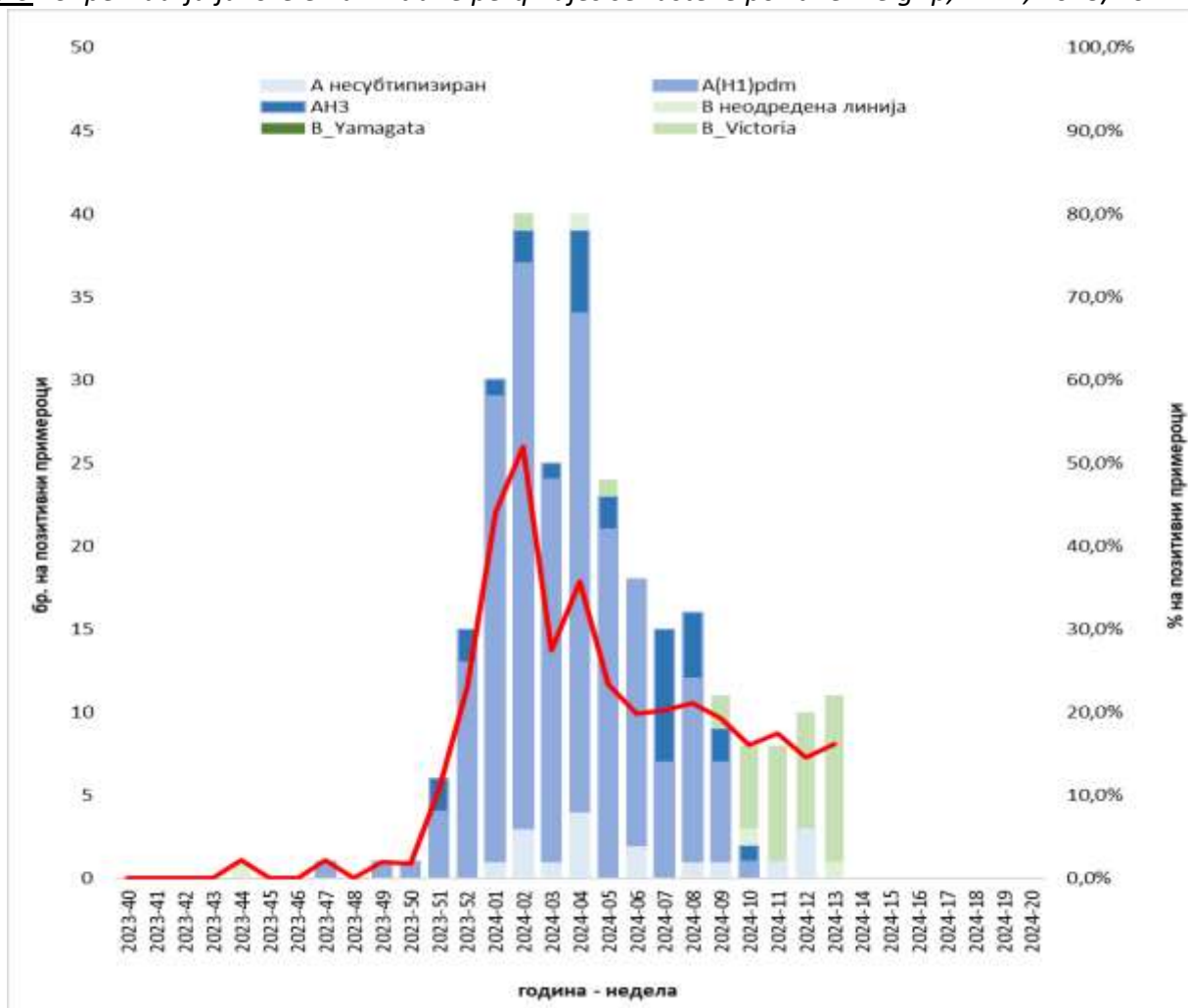
Janë zbuluar 281 raste me Influenza:

- Influenza A – 244 (86,8%)

- Influenza A(H1)pdm09 – 197 (80,7%)
- Influenza A(H3) – 30 (12,3%)
- Influenza A – e pasubtipizuar - 17 (7,0%)
- Influenza B – 37 (13,2%)
 - Influenza B/Victoria – 33 (89,2%)
 - Influenza B – linja e papërcaktuar – 4 (10,8%)

Janë regjistruar 58 raste pozitive me SARS-CoV-2, 145 me (RSV) dhe 13 me viruse të tjerë respiratorë. Nga rastet me Influenza dhe COVID-19, tek 6 raste është vërtetuar infeksion i dyfishtë (“flurona”).

Grafiku 5. Shpërndarja javore e numrit dhe përqindjes së rasteve pozitive me grip, RMV, 2023/2024

KOMENT EPIDEMIOLOGJIK

Vihet re një stabilizim i numrit të sëmundjeve të ngjashme me gripin, i cili është në kuadër të aktivitetit jashtë-sezonal. Rezultatet e marra nga mbikëqyrja virologjike e gripit tregojnë përhapje lokale të virusit të influencës, ndërsa përqindja e rasteve pozitive është mbi 10%. Sipas të dhënave nga mbikëqyrja SARI, numri i personave të hospitalizuar është më i ulët krahasuar me periudhën paraprake. Sipas këtyre të dhënave, Republika e Maqedonisë së Veriut ka një përhapje lokale gjeografike dhe intensitet të ulët të aktivitetit të virusit të gripit.

VAKSINIMI KUNDËR GRIPIT SEZONAL

Vaksinimi kundër gripit është mbrojtja më e mirë nga kjo sëmundje, prandaj Instituti i Shëndetit Publik e rekomandon atë për të gjithë popullatën, sidomos për personat që përkasin në grupet vullnerable (sipas rekomandimeve të OBSH-së):

- ❖ Personat e moshuar (mbi 65 vjet)
- ❖ Fëmijët në moshë nga 6 deri në 59 muaj
- ❖ Personat mbi 6 muaj e me sëmundje kronike
- ❖ Gratë shtatzëna dhe
- ❖ Punonjësit shëndetësorë.

Për sezonin 2023 /2024, Ministria e Shëndetësisë siguroi 60.000 doza të vaksinë katërvalente falas për këto kategori të popullatës. 15.000 doza shtesë të vaksinës katër valente janë siguruar përmes donacionit nga PIVI (Partnership for Influenza Vaccine Introduction).

Më datën 25.10.2023 filloi vaksinimi kundër gripit sezonal. Vaksinimi kundër gripit për sezonin 2023/2024 do të zbatohet në Shtëpitë e Shëndetit dhe/ose Qendrat e Shëndetit Publik me Njësitë e tyre Rajonale. Vaksinimi i punonjësve shëndetësorë do të bëhet në Institutin e Shëndetit Publik. Caktimi i termineve për vaksinat falas bëhet nëpërmjet uebfaqes www.vaksinacija.mk.

Sipas Drejtorisë për shëndetësi elektronike që nga fillimi i vaksinimit e deri në mbylljen e këtij raporti janë vaknuar gjithsej 59.182 persona nga kategoritë e rrezikuara të qytetarëve.

4.500 vaksina shtesë janë siguruar nga ana e Qendrave të Shëndetit Publik si vaksina për pjesën tjetër të popullatës dhe ato mund të merren për një kompensim financiar të caktuar në Qendrat e Shëndetit Publik dhe Njësitë e tyre Rajonale.

Sa i përket vaksinave komerciale deri më tani janë vaksinuar gjithsej 2.641 persona.

Deri në javën e tetë në Republikën e Maqedonisë së Veriut janë vaksinuar gjithsej 61.823 persona me vaksinat falas dhe komerciale.

RAJONI EVROPIAN

Sipas Raportit të ERVISS (European Respiratory Virus Surveillance Summary) të publikuar në javën e njëmbëdhjetë të vitit 2024 për aktivitetin e virusit të gripit në Rajonin Evropian të OBSH-së:

- Shkalla e sëmundjeve të ngjashme me gripin (ILI) dhe/ose infeksionet akute të frymëmarrjes (ARI) janë rritur mbi nivelet bazë në 15 nga 33 vendet dhe zonat e Rajonit Evropian të OBSH-së.
- Aktiviteti i gripit mbetet i shpërndarë gjerësisht, por po shënon një rënie të vazhdueshme. Aktiviteti i COVID-19 ka rënë këto 3 muajt e fundit.
- Pranimet në spital (SARI) me grip dhe RSV në 3 muajt e fundit po shënojnë një rënie të vazhdueshme.

- Zbulimet e vërtetuara të infeksionit me virusin e influencës nga ISHP sentinel për javën e kaluar ishin Influenza A (66%) - A(H1N1)pdm09 (73%) dhe A(H3) (27%).
- Në të gjithë rajonin, nga mostrat e pacientëve nga mbikëqyrja SARI:
- Shkalla e zbulimit të virusit të gripit është 8% krahasuar me 10% një javë më parë.
- SARS-CoV-2 është në 2% krahasuar me 3% javën e kaluar.
- RSV ishte 7% krahasuar me 8% në javën e kaluar.

Nga vendet që raportojnë për intensitetin e gripit, 12 kanë raportuar intensitet mesatar, 16 të ulët dhe të tjerat intensitet bazë.

Nga vendet që raportojnë për shpërndarjen gjeografike, 20 kanë raportuar për shpërndarje të gjerë, 7 - rajonale, 3 – lokal, 7 - sporadike.

Më 23 shkurt të vitit 2024, Organizata Botërore e Shëndetësisë (OBSH) i publikoi rekomandimet për përbërjen virale të vaksinave kundër gripit për sezonin 2024-2025 në hemisferën veriore. Njoftimi u publikua në një sesion informativ pas një takimi 4-ditor mbi përbërjen e vaksinave të virusit të gripit. Takimi mbahet dy herë në vit, një herë për hemisferën jugore dhe një herë për hemisferën veriore.

OBSH i organizon këto konsultime me një grup ekspertësh këshillues të përbërë nga Qendrat për bashkëpunim me OBSH-në dhe Laboratorët Rregullatorë të OBSH-së për të analizuar të dhënat e mbikëqyrjes së virusit të gripit të krijuara nga Sistemi Global i Mbikëqyrjes dhe Reagimit ndaj Gripit të OBSH-së (GISRS). Rekomandimet e publikuara përdoren nga agjencitë kombëtare rregulatore të vaksinave dhe kompanitë farmaceutike për t'i zhvilluar, prodhuar dhe licencuar vaksinat kundër gripit për sezonin e ardhshëm të gripit.

Përditësimet periodike të viruseve të përfshira në vaksinat kundër gripit janë të nevojshme që vaksinat të jenë efektive për shkak të natyrës evolutive të viruseve të gripit, duke i përfshirë edhe ato që qarkullojnë dhe infektojnë njerëzit.

OBSH rekomandon që vakcina trivalente të përmbajë:

Vakcina të bazuara në vezë

- A/Victoria/4897/2022 (H1N1)pdm09-like virus;
- A/Thailand/8/2022 (H3N2)-like virus; dhe
- B/Austria/1359417/2021 (B/Victoria lineage)-like virus.

Vakcina të bazuara në qeliza ose të rikombinuara

- A/Wisconsin/67/2022 (H1N1)pdm09-like virus;
- A/Massachusetts/18/2022 (H3N2)-like virus; dhe
- B/Austria/1359417/2021 (B/Victoria lineage)-like virus.

Komponenti i linjës B/Yamagata duhet të përjashtohet pasi nuk është më i nevojshëm, por në vendet ku vaksinat katërvalente ende administrohen, përbërësi i linjës B/Yamagata duhet të mbetet i pandryshuar - B/Phuket/3073/2013 (Linja B/Yamagata)- si virusi.

Burimi i informacionit:

<https://www.who.int/news/item/23-02-2024-recommendations-announced-for-influenza-vaccine-composition-for-the-2024-2025-northern-hemisphere-influenza-season>

Departamenti i epidemiologjisë të sëmundjeve infektive
Instituti i Shëndetit Publik